

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

**ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ**

**ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਜੇ.**

**ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਬੱਤਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।**

**ਬਨਾਮ**

**ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਆਦਿ., -ਜਵਾਬਦਾਰ।**

**1968 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ 936.**

**14 ਜੁਲਾਈ 1971**

**ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ (1955)— ਨਿਯਮ 90 ਅਤੇ 92— ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼—ਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ—ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰੇ।**

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਚਤਮ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 90(5) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਜੋ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 13)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ

ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਪਰਾ 13)।

226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 12 ਜਨਵਰੀ, 1967, 31 ਮਾਰਚ, 1967, 31 ਅਗਸਤ, 1967 ਅਤੇ 26 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।, 1967, ਅਨੁਸੂਚੀ 'D', 'F', 'H' ਅਤੇ 'J' ਕ੍ਰਮਵਾਰ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਨੰਦ ਲਾਲ ਢੀਗਰਾ, ਸੀ .

ਐਲ. ਸਿੱਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ), ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 ਲਈ। ਕਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 8 ਲਈ।

#### ਨਿਰਣਾ

**ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—** (1) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਪਤੀ ਨੰਬਰ ਬੀ. 11.551 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 1000 ਰੁਪਏ ਸੀ। 945. 4 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਹੋਈ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਬੱਤਰਾ ਨੇ 1300 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ. 130 ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1963। ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 92 (2) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਯਮ)- ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਨੇ 6 ਅਤੇ 11 ਅਗਸਤ, 1962 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ, 6 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਭੇਜੇ ਅਤੇ

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਤਸਦੀਕ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਧਾਗੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਖੇਤਰੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਨਿਲਾਮੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਮਿਤੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਨੂੰ, ਫਾਈਲ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ- ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਫਾਈਲ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 2 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 27 ਸਤੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 9 ਜਨਵਰੀ 1964 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੇਤਰੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 11 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸੰਚਾਰ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ 18 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਹੈ।

(4) 9 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ, ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਇਸਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ, 1963 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪੁਨਰ-ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ- ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। - ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ ' ਵੋਹਰਾ ' ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਏ')। 2 ਮਈ 1963 ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ। ਮਿਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ, 1963, ਅਤੇ ਉਪ-

ਵਿਕਰੀ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ' 5 ਅਤੇ 6, ਮਿਤੀ 4 ਅਗਸਤ, 1962 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਮਿਤੀ .20 ਦਸੰਬਰ, 1965 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਬੀ') ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 11 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅੱਜ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'ਐਲ' ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ-ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

(5) 11 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ 5 ਅਤੇ 6 uww 1 ਨੂੰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਓ-ਐਨ. ਵੋਹਰਾ (ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖੇਤਰੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ. ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। (ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਜਵਾਬਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਸੀ) ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਵੋਹਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ 5 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(6) 11 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 6 ਅਗਸਤ, 1966 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਾਂ ਹੋਰ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਇਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੁਣ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਐਮਐਸ ਕਪੂਰ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ (ਸੇਲਜ਼) ਦੁਆਰਾ 12 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 'ਡੀ' ਹੈ- ਕੇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਬੱਤਰਾ ਦੁਆਰਾ 1,300 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਮਪਨਡ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ: -

“ਬੋਲੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਲੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹਾਇਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਿਤੀ 9 ਮਾਰਚ, 1967 ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 7 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ 'ਡੀ' ਹੈ। ਨੇ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਿਤੀ 31 ਮਾਰਚ, 1967 (ਅਨੈਕਸਰ 'ਐਫ') ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - (ਅਨੈਕਸਚਰ 'ਜੀ', ਮਿਤੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967) ਨੂੰ 31 ਅਗਸਤ, 1967 ਦੇ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਵਾਸਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਐੱਚ'), ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਓਲੀਅਰ ਨੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਹ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਖੁੰਝ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਨਿਲਾਮੀ ਬੋਲੀਕਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(8) ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (44 ਆਫ 1954) ਦੀ ਧਾਰਾ 33 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਮਿਤੀ 3 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਅਨੈਕਸਚਰ 'I'), ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਵਧਾਨ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'J' ਮਿਤੀ 26 ਦਸੰਬਰ, 1967) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 'ਡੀ', 'ਐਫ' ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 'ਐਚ' ਅਤੇ 'ਜੇ' ਰੱਦ- ਭਾਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ 7 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 7, 1968, ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿਲਕ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਨੇ 7 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਨਿਲਾਮੀ ਸਮੇਂ 1,750 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋ. ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ 8.

(9) ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਤੋਂ 4 ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

i

(10) ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੂਲ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 90 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਤੋਂ (4) ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੀ-ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ

ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਨਿਲਾਮੀ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਅਤੇ (7) ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ- ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਹੈਮਰ ਰਕਮ ਦੇ ਡਿੱਗਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (10) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ- ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚਤਮ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। -ਨਿਯਮ (11)। ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (12) ਅਤੇ (13) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (14) ਪੁਰ ਚੇਜ਼ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 90 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (15) ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ XXXII ਜਾਂ XXXIII ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। \* ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ।

(11) ਨਿਯਮ 92 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਇਕਮਾਤਰ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ



Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਨਿਯਮ 92 (2) (ਏ) ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ (i) ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ।

(12) ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਕਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ (i) 4 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 1,300 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ (ii) 7 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਨੰਬਰ-8 ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ। 1.750- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 8 ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 2 ਮਈ 1968 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 11 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 11 ਫਰਵਰੀ, 1966 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਐੱਲ') ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬੋਲੀਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

(13) ਸ੍ਰੀ ਵੀਗਰਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਐਲ' ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 'L' ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਚਿਆ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (10) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਰਡਰ 'ਐਲ' ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ- ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। . (ਇਹ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ)। ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਖੁਦ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ "ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਢੀਗਰਾ ਨੇ ਇਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ. ਐਮ ਐਸ ਕਪੂਰ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (iv) ਦੇ ਵਾਕਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਕਰਾਂ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਉੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; -

"ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੀ ਮੁੜ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜੇਕਰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ - ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (10) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਫਸਰ, ਮਿਤੀ 12 ਜਨਵਰੀ, 1967 (ਅੰਕੜਾ 'ਡੀ') ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਨਿਯਮ 90(5) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੋਲੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ (ਅਨੇਕਸਚਰ 'ਡੀ') ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ 90 ਜੋ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੇਚੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 18 ਸਤੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਹੋਈ ਰੀਸੇਲ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਦੁਆਰਾ 3,525 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਸਰਸ ਬਾਬੇ ਸਾਲਟ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਐਲ ਜੇ ਜੌਨਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਨਿਯਮ 90 (10) ਦੇ ਅਧੀਨ) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।” ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਬੋਲੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਾਬੇ ਸਾਲਟ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ: -

"ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ, ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ- "

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਕੀਮਤ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਲਈ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਰਚ 1968 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੋਲੀ ਨਾਲੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ, 1967 ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ 3,525 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੇ 12 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਵੇਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 289.

(14) ਸ੍ਰੀ ਢੀਗਰਾ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ *ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ* (2) ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ 2 ਮਈ, 1963 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ-ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(15) ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) - ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (10) ਅਧੀਨ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨਿਯਮ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(16) ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1,300, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ

; (2) 1968 PLR 129.

(3) 1966-68 PLR ਸਪਲਾਈ। 317.

ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਜੋ ਕੀਮਤ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(17) ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ ਐਸ ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

**ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ**

**ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਚਆਰ ਸੋਢੀ ਜੇ.**

**ਅਮੀਨ ਲਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-  
ਬਨਾਮ**

**ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਮਾਲ), ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।**

**1971 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 670.**

**15 ਜੁਲਾਈ 1971 ਈ**

ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ( 1887 ਦਾ XVI)- ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 77(3) (ਡੀ)-ਪੰਜਾਬ ਆਕੂਪੈਂਸੀ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਵੇਸਟਿੰਗ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰੀ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ ( 1953 ਦਾ VIII)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a), 2(f) ਅਤੇ 3— ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੀ.ਐਫ. ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ-ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ-ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ- ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ

Gobind Ram Batra v. Union of India, etc., (Narula, J.)

ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਔਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਆਕੂਪੈਂਸੀ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਵੈਸਟਿੰਗ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪ੍ਰਾਈਟਰੀ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ, 1952, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਏ,